

TEKSTILENES TILSTAND

- Endelig skjer det noe her også, utbryter en lokal tekstildesigner under velkomstlunsjen på *Hands On* konferansen i Førde. Lokale og tilreisende kunstnere og designere, kunststudenter og andre interesserte har stuet seg sammen i et litt for lite auditorium på Sogn og Fjordane Kunstmuseum for å høre om tekstilkunst i samtiden, og for så vidt også litt inn i framtiden. Konferansen var åpen og utforskende i formatet, men ga ikke noen klare konklusjoner. I stedet presenterte den et forfriskende utsnitt av et tekstilfelt som ikke nødvendigvis bare handler om tekstiler. Og kan man virkelig veve en bygning?

ESPEN JOHANSEN

Det nye signalbygget i Førde åpnet 8. september med to utstillinger. Én av dem var *Tech-Stiles*; et samarbeid mellom Sogn og Fjordane Kunstmuseum, Nordnorsk Kunstmuseum og Kunst- og Designhøyskolen i Bergen. Utstillingen er kuratert av Charis Gullickson med verk av kunstnerne Hilde Hauan Johnsen, Ingrid Aarset og Jon Pettersen som alle er tilknyttet forskningsprosjektet *Future Textiles* ved Kunst- og designhøyskolen i Bergen. De tre kunstnerne jobber svært forskjellig, både i uttrykk og metode, men en fellesnevner er at de alle utforsker tekstilmediet og utfordrer forestillingene om hva det kan være.

TECH-STILES

Umiddelbart er det vanskelig å koble de svært forskjellige kunstverkene i utstillingen, som er alt annet enn ensartet. Et fellestrekk er selvsagt mediet, og at alle kunstnerne forholder seg meget bevisst til tekstilene de anvender og tradisjonen de tilhører. Men ved nærmere ettertanke blir det klart at verkene egentlig forholder seg til betrakteren på samme måte. De er sanselige, og framstår ikke som passive estetiske objekter som er til for å nytes. Man betrakter dem ikke kun med blikket, fordi de synes å oppfordre til en mer kroppslig persepsjon. At verkene kan oppleves slik skyldes kanskje at alle har et nært og fysisk forhold til tekstil, som stort sett alltid dekker til kroppen vår som et ekstra hudlag.

Jon Pettersen, silkeplissé og overkast. Foto: Jon Pettersen

Jon Pettersens tekstiler er ment for å brukes, men en dynamisk montering aksentuerer volumet og bevegelsen i tekstilene. Den teatraliske spotbelysningen framhever taktile kvaliteter, mønstre, motiver og farger som gjør at tekstilene får et nesten skulpturelt preg.

Ingrid Aarsets nokså monumentale tekstilverk er visuelt slående. Med hjelp av laserkutter har hun skåret ut delikate blondemønstre i tekstil som så er lagvis

montert i en rammekonstruksjon. Det ferdige objektet framstår tredimensjonalt, og når man beveger seg foran verket åpner og lukker det seg slik at forskjellige deler av mønsteret synliggjøres. Det er noe nesten ubegripelig i persepsjonene av disse verkene, og som et slags monokromatisk kaleidoskop er det vanskelig å se seg trett på dem.

Hilde Hauan Johnsens verk viser tydelig hvordan teknologiske elementer inngår

Ingrid Arset, fra utstillingen *Tech-Stiles* i Sogn og Fjordane Kunstmuseum. Foto: Øystein Klakegg

ikke bare i produksjonen, men også i det ferdige verket. Lydkunstner Maia Urstad har laget et akkompagnerende lydspor som bidrar til å intensivere opplevelsen. I et mørkt rom henger to verk bestående av lysende fiberoptiske tråder. Om man reflekterer over den tekstile tradisjonen verkene inngår i eller ikke, er ikke nødvendigvis avgjørende for opplevelsen. I Hauan Johnsens nesten hermetiske installasjon blir man lett oppslukt av den kontemplative situasjonen man trer inn i.

På tross av forskjellige uttrykk, kan man spore et felles utgangspunkt for de tre kunstnerne. Måten de eksperimenterer og utforsker tekstilmediet på, viser en tydelig holdning som også preger konferansen.

HANDS ON

På konferansen fikk man en gjennomgang av utstillingen og et innblikk i praksisen til de aktuelle kunstnerne, men også andre kunstneriske og pragmatiske problemstillinger i tekstilfeltet ble belyst. Det er tydelig at konferansen har vært et produkt av et mer omfattende forsknings- og samarbeidsprosjekt enn man vanligvis kan forvente i museumssammenheng. "Kunstnerisk utviklingsarbeid", som det

kalles på kunsthøyskolene, formidles ofte først og fremst for kollegaer, studenter og et begrenset publikum. *Tech-Stiles* og *Hands On* viser hvor fruktbart det er for ulike institusjoner å samarbeide. Museet får et kjempeløft med tanke på faglig kompetanse og kunnskapsformidling. Kunsthøyskolen får anvende store utstillingslokaler og hjelp til å nå ut til et bredere publikum. Ved å invitere foredragsholdere med forskjellig bakgrunn og ulike tilnærminger til tekstilfeltet, satte de også i gang stimulerende diskusjoner blant publikum. Sammen med de mange tilreisende deltakerne følte man seg som en del av en tenketank under hele oppholdet.

- HVORDAN KAN VI VEVE EN BYGNING?

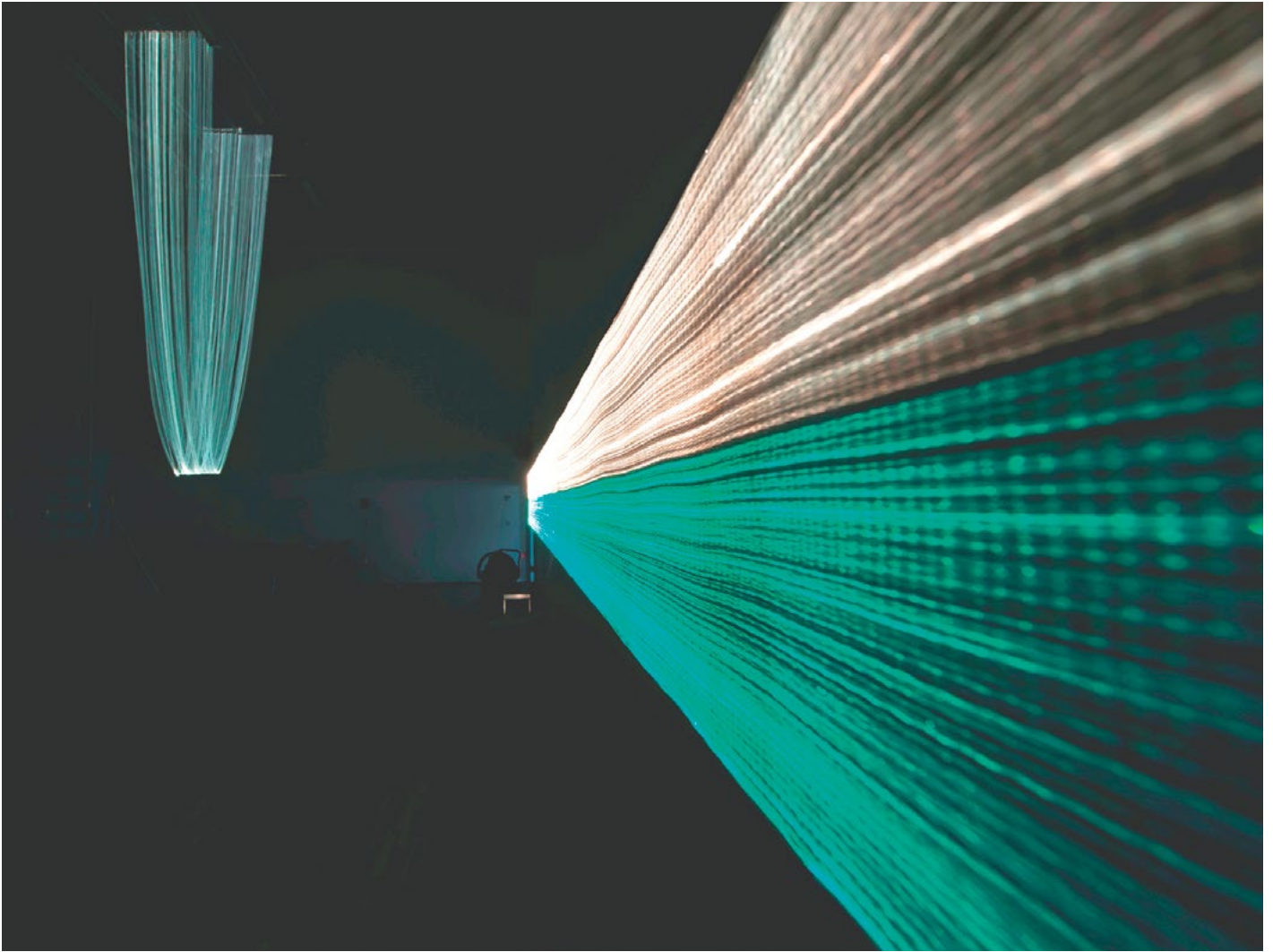
Første foredragsholder var en arkitekt. Mette Ramsgard Thomsen er professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering og leder av forskningsenheten Center for Information Technology and Architecture (CITA). Hun forklarte hvordan CITA bruker tekstil som et teoretisk utgangspunkt for nytenkning innen-

for arkitekturen, og hvordan tekstilenes materielle egenskaper kan implementeres i nye konstruksjonsprinsipper.

- Gipsveggen er praktisk, men kanskje ikke særlig vakker, sier Thomsen, og spør hvorvidt slike membraner kan lages av tekstiler og samtidig være funksjonelle. Vil materialer som kan bøyes, strekkes eller komprimeres være anvendelig i en bygning? Med slike problemstillinger møter man på en rekke utfordringer, mange uoverkommelige, men samtidig presenteres en visjonær idé og et ønske om å utfordre forestillingene om hva arkitektur, og i forlengelse også tekstil, kan være. Hvordan man kan veve en bygning, blir derfor først og fremst en mentaliserende øvelse snarere enn et konkret mål.

I motsetning til arkitekt Ramsgard Thomsens forskningsbaserte og eksperimentelle utgangspunkt, jobber tekstilkunstner Peter Hellsing intuitivt. Han velger bevisst å fokusere på det visuelle resultatet framfor å fordype seg i materialiteten eller tekstiltradisjonen.

- Jeg vet ingenting om veving, forklarer Hellsing, som påstår at det er tilstrekkelig med en viss datakunnskap for å kunne

Hilde Hauan Johnsen, 01001-110 *Effluxus* til venstre og *Horizon* til høyre. Foto: Enok Karlsen

bruke digitalvev i dag. Hellsing hevder at det å unngå å reflektere for mye over sin egen posisjon i tekstiltradisjonen virker befriende. Vevetradisjonen har lenge vært preget av tekniske maskiner, men digitale produksjonsmetoder i nyere tid gjør det enda enklere å jobbe med vev uten nevneverdig teknisk kunnskap.

Den amerikanske kunstneren Janet Echelmans kunstneriske praksis står i sterk kontrast til Hellsings, som har et eget studio for sine enorme offentlige utsmykninger. Echelmans kunstnerskap beveger seg helt i grenseland av hva som er teknisk mulig, og hun er nødt til å henvende seg direkte til store produksjons-selskaper, entreprenører og forskere for å kunne realisere sine visjoner.

Konferansen tegner et bilde av et variert tekstilfelt hvor teknologiske nyvinninger endrer mulighetene for hva man kan uttrykke og realisere, og en vilje til å utforske disse mulighetene.

HVA ENDRES?

Ramsgard Thomsen poengterer at teknologien ikke bare løser eksisterende problemer, men at den også medfører endringer. Med økte muligheter for effektivisering og digitalproduksjon synes kunnskap om tekstiler og tradisjoner å bli tilsvarende viktig, noe som også signaliseres gjennom tittelen på konferansen. Under den avsluttende paneldebatten kom samtalen inn på viljen til å utforske verktøyene for å kunne la sine kunstneriske ideer få diktere de teknologiske prosessene, snarere enn å bli moderert av disse. Den samme selvbevisstheten blir tydelig når kunststudenter i salen uttrykte behovet for å lære eldre produksjonsmetoder og vende tilbake til det manuelle håndverket.

Friksjonen mellom disse tilnærmingene, altså high tech eller low tech, virker stimulerende, og mer enn noe annet tenker jeg at de komplimenterer hverandre. Til tross for at man kan utvide

tekstilbegrepet, vil kunnskapen om det tradisjonelle håndarbeidet og materialforståelsen fortsatt være et kompass for kunstnerne. Dette vil antakeligvis også definere framtidens tekstiler.